

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2014 сыл
Ахсынны
6 күнэ
Субуота
№163-164 (10220)

12+

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

○ Нам улууһун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Дойду баһылыга федеральной муньахха анал суругун тула

Ахсынны 4 күнүгэр Саха республикатын Ил Дархана Е. Борисов Россия Президентэ В.В. Путин Федеральной муньахха Анал суругун иһитинэри церемониятыгар кыттыны ылла. Тэрээһин түмүктэммитин кэннэ Егор Афанасьевич дойду баһылыгын Анал суругун маньык быһааран эттэ:

«Бастатан туран, РФ Президентэ Дальнай Восток сайдытыгар эрдэ биллэриллибит киэн өрүттээх былааннар аан дойду балаһанньата төһө да ыараабытын иннигэр, санкциялар кирбиттэрин иннигэр олоххо киириэхтэрэ диин этиитин сөбүлээн иһиттим. В. Путин этиитигэр

хотугу муоранан суолу кэлимин уонна олохчу сайыннарар наадата, бу түмүгэр дойду арктической секторын сайдыыта ыкса сибээстээгин бэлиэтээтэ».

Егор Борисов дойду баһылыга предпринимательствога көнгүлү биэри туһунан этиитэ оруннаах уонна кэскиллээх диин бэлиэтээтэ. Бүгүн федерация субъектарыгар бу салаага үлэлиргэ дьээнкэ сорултар турдулар. Биһиэхэ үүнэр сыл предпринимательство Сылһан биллэриллибитинэн федеральной киин маньык быһаарылыра олус тобоостоохтор. Предпринимательство сайдытыгын региональной суол фондаларын

үбүлээһини улаатыннарыыга эмиэ ыкса сибээстиэххэ наада. Биһиэхэ Саха сиригэр дойду территориятын биэс гыммыт бириин ылар регионга суолбут-ииспит мөлтөҕө уонна суоҕа промышленность уонна дьобус бизнес ситиһиллээхтик сайдарыгар улахан харгыс буолара өйдөнөр.

Республика баһылыга эпитинэн В. Путин доруобуйа харыстабылын уонна үөрэҕири боппуруостарын болҕомто киинигэр туруорбута саамай сөптөөх. Регионнар социальной өтүнэн өйбүллээх буолаллара Саха сиригэр сүнгэн суолталаах.

Бэйэ информ.

Егор БОРИСОВ: «БИҤИГИ САҢА ТЫҤЫН ЫЛАБЫТ»

РФ Президентэ Владимир Путин Федеральной муньахха Анал суругар Россияҕа нолуок усулуобуйалара 4 сылга хамнахтара суоҕа диин бэлиэтээтэ. Маньы таһынан киини саҕаттан саҕалыыр производствотун икки сыллаах нолуок чэпчэтиллэрин киллэрэргэ эттэ. Бу предпринимателлэр сокуон чуолкай уонна дьээнкэ ирдэбиллэри туруорарыгар, ким даҕаны тус интэриһинигэр бизнэһи бүк баттаабат усулуобуйаларын баар гынары, ол иһигэр нолуоктары киллэрэн туран, туруорсаллара сирдээх уонна ылыныллыахтаах диин бэлиэтээтэ.

Чөл, чэбдик олох туһугар

Ахсынны 3 күнүгэр улуустааҕы библиотекаҕа «Нам улууһугар агротуризм сайыннары» боппуруоһугар семинар ытытылынна. Семинары улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы

XX үйэ бастакы аҥарыгар агротуризм Европа дойдуга сайдыбыт, ССРС-ка 30-с сыллардаахха Арҕаа Беларуська манҥай олохтоммут.

Россияҕа 90-с сыллар саҕаланыыларыгар Ленинградскай, Пензенскэй, Тверскэй,

ригэр Ермолаев Ю.П. («Ленские зори» база сал.) үлэлээбитэ 6 сыл буолбутун, сылга 2,5 тыһ. киһи кэлэн сынһанарын, бу хайысхаҕа улахан баа, кыах наадатын, туристарга болҕомто, культура үрдүк буолуохтааҕын туһунан эттэ.

АГРОТУРИЗМЫ САЙЫННАРЫ

чы Яковлев А.Я. салайан ыытта. Куораттан «СР АПК консультационнай-методической киини» специалистара Стручков С.Е., Антонова Е.В. кыттыны ылылар уонна агротуризм туһунан улахан иһитиннэрииллэри оҥордулар.

Семинарга кэлбит нэһилиэк баһылыктара, тыа хаһаайыстыбатын специалистара, бааһынай хаһаайыстыбалар, предпринимателлэр бу боппуруоһу улаханньык сэнээрдилэр.

Историятан биллэринэн, агротуризм XIX үйэҕэ Испания фермердэринэн саҕаламмыт.

Ивановскай, Московскай, Калининградскай, Псковскай уобаластартан саҕаламмыта. Дьоннор туристары бэйэлэрин дьизэлэригэр түһэрэллэр.

Билигин аан дойдуга туризм тыа сиригэр дьикти хайыста. Дьон уопускаларын, өрбүллэрин тыа сиригэр атаарар буоллулар: тыа ыалын олоҕор, үлэтигэр, культураныгар барытыгар улахан интэриэс үөскээн эрэр. Куорат дьоно натуральной астаах остуолга олоруохтарын, үүтү, сүөгэйи, күөрчэби, эти сизхтэрин баҕараллар.

Бэйэтин уопутун үллэстэ-

1 Хомустаахтан Попов И.Г. киини хаһаайыстыбатыгар АН-2 самолет, мотодельтоплан, 2 автожир баарын, авиатуризм, парашютунан түһүү өнгөлөрүн оҥороллорун туһунан кэпсээтэ.

Түмүккэ Яковлев А.Я. улууска туризмга концепция оҥоһулла сылдьарын, Предпринимательство министерствотын кытта Сөбүлэн түһэрсиллэхтээгин, быйыл туризмга улуус 2 граны биэрэрин, онно конкуруска кытталларыгар ыгырда.

М. СОЛОВЬЕВ, СР АПК КМК
Намнааҕы бэрэстэбиитэлэ

«01» предупреждает

В связи с наступающими новогодними и рождественскими праздниками Отделение надзорной деятельности по Намскому району напоминает гражданам о соблюдении правил пожарной безопасности при устройстве новогодних елок и при применении пиротехнических изделий.

Розничная торговля пиротехническими изделиями бытового назначения производится в магазинах, отделах и секциях магазинов, павильонах и киосках, обеспечивающих сохранность продукции и отвечающих требованиям, изложенным в Техническом регламенте, постановлении Правительства РФ от 22.12.2009г. №1052 «Об утверждении требований пожарной безопасности при распространении и использовании пиротехнических изделий».

В процессе реализации пиротехнических изделий витрины с образцами должны обеспечивать возможность ознакомления покупателя с над-

воопасных и пожароопасных объектов, в полосах отчуждения газопроводов и линий высоковольтной электропередачи; на крышах, балконах; на сценических площадках; во время проведения митингов, демонстраций; на территориях музеев, памятников истории и культуры, кладбищ и культовых сооружений, заповедников, заказников и национальных парков.

Для обеспечения пожарной безопасности в местах устройства новогодних елок необходимо выполнять нижеследующие противопожарные правила:

1. Елку необходимо прочно укрепить на устойчивом основании, как правило, в середине помещения, вокруг елки должен быть проход шириной не менее одного метра.
2. В помещении, где установлена елка, ковры, дорожки, а также занавески, шторы и портьеры должны быть расположены от ел-

ЗА НОВЫЙ ГОД ... БЕЗОПАСНЫЙ!

псыями на изделиях и исключать любые действия покупателей с изделиями, кроме визуального осмотра. Пиротехнические изделия должны располагаться не ближе 0,5 метра от нагревательных приборов системы отопления.

При продаже пиротехнических изделий продавец должен до сведения покупателя информацию о подтверждении соответствия этих изделий установленным требованиям, о наличии сертификата или декларации о соответствии.

Реализация пиротехнических изделий запрещается: на объектах торговли, расположенных в жилых зданиях, зданиях вокзалов, транспортных средствах; лицам, не достигшим 16-летнего возраста, (если производитель не установлено другое возрастное ограничение); с истекшим сроком годности, следами порчи и без инструкции (руководства) по эксплуатации, обязательного сертификата соответствия либо знака соответствия.

Применение пиротехнических изделий запрещается: в помещениях, зданиях и сооружениях; на территориях взры-

3. Освещение елки свечами категорически запрещается. Освещение елки допускается электрическое, сертифицированными гирляндами.
 4. Все выходы из помещений и здания, а равно проходы, коридоры, лестницы должны быть свободны и открыты.
 5. Помещение, где проводится елка, должно быть обеспечено средствами пожаротушения: огнетушителями или ведрами с водой и покрывалом из плотной ткани.
 6. Категорически запрещается применять для украшения елки непропитанную огнезащитным составом вату, марлю, целлюлозные изделия, а также гирлянды из бумаги.
- Просим граждан быть бдительными при покупке, ответственными при хранении и использовании пиротехнических изделий, не лениться лишней раз прочитать инструкцию на изделии и действовать согласно ей. Также правильно эксплуатировать новогодние елки и другую праздничную иллюминацию.

Желаем безопасной встречи нового года!
ОНД по Намскому району

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Энгсиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественной сурутааччыларынан 2015 сыл бастакы аҥарыгар сурутуу ытытылар.

6 ыйга — 489,12 солк.,
3 ыйга — 243,06 солк.,
1 ыйга — 81,02 солк.
Хаһыат индексэ — 54889, нэдиэлэҕэ иккитэ таһар.

СУРУТУУ - 2015

Улуус депутаттарын сессиятыгар

Сэттинньи 27 күнүгэр улуус-пут сэбиэтин депутаттара 12-с сессияларыгар мустан 2014 сыллаах муниципальнай тэрээһин бюджетын, ол иһигэр инвестиционнай бюджет кээмэйэ төһө буолуохтааҕын туһунан 2013 сыл ахсынньы 26 күнүнээҕи уонна 27.03.2014 с. быһаарыыларга эбиилэри уонна уларытыылары киллэри, Намнааҕы начальнай оскуолаҕа И.Д. Винокуров-Чабылдан аатын ингэри туһунан 28.03.2014 с. күнүнээҕи 5-1 №-дээх быһаарыыга уларытыылары киллэри уонна Нам улуунун сиригэр-уотугар социальнай-экономическай суолталаах тутуулары ытыгыны былаанньыр схеманы оноруу балаһыанньатын барылын көрдүлэр, дүүллэстилэр.

Балары сэргэ бу сессияҕа улуус 2015 сыллаах бюджета уонна 2016-2017 сылларга бюджеты былаанньыр кэмгэ бюджет дохуота, ороскуота төһө буолуохтааҕын публичнай (аһаҕас) истии (дүүлэһии) бэрээдэгинэн көрүлүннэ.

Бастакы икки боппуроска иһитинэриини онорбут табаарыстар (улуус баһылыгын экономикаҕа солб. Л.И. Шарапова уонна үп управлениетын начальнига П.И. Аргунова) ааһан эрэр сыл бюджетын дохуоттаах, ороскуот-

таах чаастарыгар үбү хамсатыы-имсэтии, киллэри-таһаарыы барыта сокуон чэрчитин иһинэн, о.э. РФ бюджетнай кодексгар, 2014 сылга СР государственнай бюджетын туһунан СР Сокуонугар олоҕуран ытыгылыбытын туһунан сиһилии ырытан-кэнгэтэн көпсээтилэр.

2014 сыллаах бюджетты толорууга, үбү-харчыны хамсатыыга муниципальнай тэрээһин өтүтүнэн куруубай кэһии, сысысхал

БАСТАКЫ ААҔЫҔА ДЕФИЦИТЭ СУОХ

таһаарыллыбатаҕын туһунан счетнай палата председателэ Н.Р. Попова бигэргэттэ.

Кэлэр 2015 сылга улуус депутаттара быһаарыы ылым-мыттарынан, улуус олохтоох бюджетын кээмэйэ: дохуотун өтүтүгэр 740.314,2 тыһыынча солкуобай, ол иһигэр нолуоктан уонна нолуок таһынан киирэр дохуот 97599,2 тыһ. солк., босхо (төннөрүллүбэт) кэлэр үп 642715,0 тыһ. солк., ол иһигэр СР государственнай бюджеттыттан, бюджеттэр икки ардыларынааҕы трансфертар, 642715,0 тыһ. солк. кээмэйдээх буолуохтара. Депутаттарбыт бюджет ороскуоттуур чааһын 740314,2 тыһ. солк. ылынарга диэн быһаарыыларын

(ороскуот дохуоту аһары барбатынан) 2015 сылга олохтоох бюджет дефицитэ суох буолуоҕа.

Кэлэр 2015 сылга олохтоох бюджеттын кээмэйин быһыыны сэргэ норуот итэҕэллээхтэрэ 2016, 2017 сылларга олохтоох бюджет кээмэйэ төһө буолуохтааҕын торумнаатылар. Кэпсиир сылларбыт бюджеттара эмиэ дефицитэ суох буолара сабадаланан былааннанна. Ол эбэтэр 2016 уонна 2017 сылларга олохтоох бюджет ороскуота эмиэ дохуоттан аһара барыа суохтаах

жет бастакы ааҕынан сессияҕа көрүллүүтүгэр бюджеттан үбүлэнэр тэрилтэлэр салайааччылары, улуус олохтоохторо кытыыны ылынылар.

Бюджетты дүүлэһиигэ кытыбыт депутаттар, ыңырыылаахтар олохтоох бюджет, эбэтэр атын таһымнаах бюджеттар суоттарыгар программаларга эбии киллэрэн, саҥа программалары ылынан кэккэ үлэлэри ытыгы былаанньыры, олоххо киллэригэ үлэлэһини, үбүлэһини көрүүнү туруорустулар.

Л.М. Маркова — 5 нэһилиэк мыраанын үрдүгэр тэриллэр харыстанар сирдэргэ кадастрдааһыны ытыгыга үбүлэһини, кэтэх хаһаайыстыбалаахтарга олохтоох бюджеттан өйбүлү онорууну; депутат Николаева Е.И. — ОДКХ сайыннарыы программатын ылыныны, тэрилтэлэр оттук сезонугар ититэр ситими бөлөмнөөһүннэригэр сыл ахсын үбүлэһини көрүүнү; депутат Федоров А.А. — үлэһиттэр айаннарын уонна медицинскэй профессиональнай көрдөрүүлэрин

диэн быһаарылынна. Эбэтэр 2016 сылга 750508,1 тыһ. солк., 2017 сылга 757597,1 тыһ. солк.

Муниципальнай иэс мунутуур кээмэйэ 2015 сылга 95500 тыһ. солк., 2016 сылга 107700,0 тыһ. солк., 2017 сылга 114800 тыһ. солкуобайынан олохтонно.

2014 с. 10 ыйынан муниципальнай иэс кээмэйэ 45221,5 тыһ. солк. тийбит.

«Нам улууһа» МТ баһылыга бигэргэпит 20 муниципальнай программалары үбүлэһингэ олохтоох бюджеттэн 2015 сылга 635692,42 тыһ. солк., 2016 с. 650587,7 тыһ. солк., 2017 с. 666852,4 тыһ. солкуобайдаах үп ороскуоттанара көрүлүннэ.

2015 сыллаах олохтоох бюд-

Ол курдук, депутат Ядреева Е.В. — улуус киинигэр баар пааркалары сэргэхситиини, хартыына быыстапкатын музейын дьэитин тутууну, ртуттаах лаампалары утилизациялааһынынан дьарыктанар тэрилтэни тэрийиини, таҥас сууйар прачканы аһыыны, интернет дьэитин, ыччат сыһыанар киинин, оҕурут аһын харайар хранилищени, эти уурап подвалы туттарыыны, убойнай сыаҕы үлэлэтиини; депутат Соловьев А.И. благоустройствоҕа муниципальнай программаны ылыныны, сыл ахсын үбүлэһини көрөн сэргэхситэр үлэлэри ытыгыны, ыраас уунан дьарыктанааччылары салгыы өйүүрү; социальнай приют директора

толору төлөөһүнү; депутат А.А. Попов улуус урукку дьаһалтатын Модултааҕы АЗС-ҕа иэһин төлөөһүнү, Түбэҕэ саҥа АЗС-ны астарыыны, киин библиотечнай ситим директора Софронова М.Р. — интернет, «Сахателеком» тарифтарын хонтуруоллуур, туохха олоҕуран тарифтары, өнгөлөрү үрдэтэ олороллорун быһаарсары.

Норуот депутаттара бюджет иккис ааҕынан көрүллүүтүгэр киирбит этиилэр сорохторо учуоттаныахтара диэн эрэннэриилэрдээх кэлэр үс сыллаах бюджет бырайыагын бастакы ааҕытын, тутуһуута-хабыһыта суох аһардылар.

И. ИВАНОВ

Киэн туттар дьоммут — биир дойдулаахтарбыт

Ядреев Александр Сивович республикатааҕы 2 №-дээх балыһаҕа оторинологическай отделеһи үрдүк категориялаах отоларинголог бырааһа, СР доруобуйатын харыстабылын туйгуна.

— Александр Сивович, бэйэн тускунан, төрөппүттэриң туһунан кэпсээ эрэ.

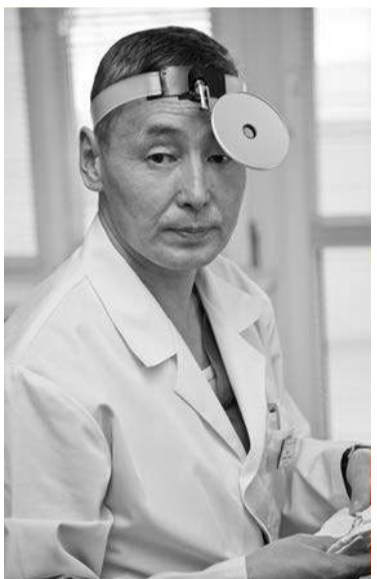
— Мин Нам улуунун Нам селиэнньэтигэр төрөөбүтүм. Аҕам, Сив Петрович, физкультура учууталынан, кэлин өр сылларга Нам улуунун спорткомитетын бэрэссэдээтэлинэн үлэлээбитэ. Ийэм, Надежда Пантелеймоновна, оскуолаҕа библиотекардаабыта.

— Аймахтаргар медиктэр баллар дуо?

— Таайым Евстафий Пантелеймонович Аргунов санитарнай быраас үөрэхтээх. Өр сылларга Амма улуунугар кылаабынай бырааһынан үлэлээбитэ. Билигин Аммаҕа гражданскэй оборонаҕа кылбырааһы солбуяааччы. Кини кэргэнэ Татьяна Гаврильевна гинеколог-быраас. Үс оҕолоохтор, бары быраастар.

— Того медицинскэйгэ туттарсарга быһаарыммыккыны?

— 1979 с. оскуоланы бүтэрэн баран, летнай училище-

ҕа туттарсар бадалаах этим. Ол гынан баран, гаймориттан ан мед. көрүүнү ааспатаҕым, экзаменга аһарбатахтара, балыһаҕа киирэн хаалбытым. Итиэннэ төрөппүттэри сотору-сотору ыарыттыаллар этэ, ол иһин кинилэргэ көмөлөһөр саналааҕым. Кинилэр мин быраас буолуохпун баҕараллара. Ол иһин сүбэлэрин быһа гыммакка

туттарсан, 1981 сыллаахха СГУ (ХИФУ) медико-лечебнэй факультетыгар киирбитим. Ол эрэр, физкультурнайга туттарсар кыахтаабым, очолорго спордунан көхтөөхтүк дьарыктанарым.

— Отоларингологияҕа хайдах кэлбиккиннэй?

— 1987 сыллаахха диэри СГУ-га үөрэммитим, салгыы республикатааҕы балыһа ба-

Алдантан төрүттээх. СГУ медицинскэй факультетын бүтэрбитэ. Билигин мед. центрга бактериолог-быраас. Үс оҕолоохпун. Үһүн ыаллар. Кыыспыт ХИФУ медицинскэй факультетын бүтэрэн эрэр, педиатр. Түөргэ сиэннээхпит.

— Уһундук биригэ олоруу кистэлэнэ тугуй?

— Бэйэ-бэйэҕэ убаастабыл

ХИРУРГ - ХУДУОНУНЬУККА ТЭҢНЭЭХ

затыгар отоларингология салаатыгар интернатура барбытым. Ол кэнниттэн лор-отделеһиэ хааллара сатаабыттарын Дьокуускайга олорор сирим суох буолан Бороҕонго үлэли барбытым. Намга барыахпын баҕарбытым да, миэстэ суох этэ. Онон 1995 сылга диэри Бороҕонго киин балыһа хирургическай отделеһиэтигар, поликлиникаҕа үлэлээбитим. 1999 сылга дьэиэ кэргэммин кытта Дьокуускайга кэлбитим.

— Дьэиэ кэргэниң туһунан кэпсээ эрэ.

— Кэргэним Ольга Николаевнаны кытта биригэ олобуппут отучча сыл буолла. Кини Уус-

уонна хардарыта өйдөһүү. Олоххо саамай күндү дьэиэ кэргэн дии саныыбын. Ону бэйэбит үтүө холобурбутунан оҕолорбутугар тириэртбит.

— Үлэң таһынан туох дьарыктааххыны, илэң кэмгитин хайдах атаарарың?

— Кыһын да, сайын да бултурбун, балыктыгырбын сөбүлүүбүн. Аҕам булчут, спортсмен этэ. Ол иһин миигин айылҕаҕа уонна спорка сыһыарбыта. Кини национальнай ыстаныыларга спорт маастара. Мин эмиэ ыстанаҕа спорт маастарабын, чэпчэки атлетикаҕа республикаҕа хаста да чемпион аатын ыла сылдыбытым. Билигин остуол тенниһигэр көстүм.

Уолаттарбын кытта даача туттубуппун. Онно сайылыбыт, оҕурут үүннэрэбит, оҕолорбут, сиэннэрбит кэлэн күүллэйдэн, сыһынан бараллар.

— Туох баҕа санаалааххың?

— Баҕа санаам барыта дьэиэ кэргэммин кытта сибээстээх. Сиэннэр кэлиэхтэриттэн иккис тыын киирдэ. Оҕолорум, сиэннэрим доруобай буоллуннар, этэнгэ

сырыттыннар, олоххо миэстэлэрин буллуннар. Үлэм чааһыгар эттэхпинэ, лор-сулуспа салгыи сайдарыгар баҕарабын, биһиги ыарахан үлэбитин өйдүүр пациеннар элбээтиннэр. Идэлэригэр бэриниллээх, талааннаах эдэр быраастар кэлииннэр.

— Ааҕааччыларга тугу этиэн этэй?

— Доруобуйаны уонна дьэиэ кэргэнгитигэр этэнгэ буолууну баҕарынар. Чөл олозу тутуһун, олоҕу таптааһы, өрүү үтүө-көтө сылдыһын.

Ирина ПАРНИКОВА
(«Компас Здоровья» сурунаал, 2014)
Л. НОГОВИЦЫНА тылбааһа

Үөрэх зйгэтигэр

Сэттинньи 27 күнүгэр И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх оскуолатын Аҕаларын сүбэлэринэн, төрөппүттэр кэмизтэтирин көбүлээһиннэринэн «Байанайдыын алтыһан» диэн кылаастар икки ардыларыгар күрэх буолан ааста. Тэрээһин сыалынан соруунан — аҕалары оскуола общественнай олоҕор түмэ тарды, аҕа ороолун дьэиэ кэргэнгэ үрдэтии, чөл олоххо көбүлүүр, оҕолорго булка, балыкка сылдыгы туһунан, саха норуотун үгэһин сырдатты буолла.

Бөгүн нэһилиэтин олохтооҕо, удьуор, кадровай булчут Софронов Михаил Илларионович күрэхтэ үөрүүлээхтик аста, оҕолору, төрөппүттэри, оскуола үлэһиттэрин байанай ыйынан эҕэрдэлээтэ уонна булт сирин-туомун туһунан көпсөөн туран аал уоту оттон Байанайы алҕаата.

Күрэх үс бөлөҕүнэн ытыгылынна. Бастакы бөлөх: 2, 3, 4 кылаастар, иккис бөлөх: 5-6 кылаастар, үчүс бөлөх: 7-8 кылаастар икки ардыларыгар күрэхтэстилэр. Күрэхтэһии биэс көрүнүнэн ытыгылынна. Ол курдук, «Байанайдыын биригэбит» диэн түһүлгэни кииргэтии, «Ба-

ОСКУОЛА СОНУНУТТАН

ай байанай абылаҥа» диэн оҕолор аҕалара, убайдара бултуу сылдьан түспүт хаартыскаларын көрүү, «Улахан собо» куонкуруна, канат тардыһыы (кылаастан 3 аҕа, 3 оҕо кыттыыны ылылар) уонна булт аһылыгыттан онгоһуллубут бүлүүдэлэр куонкурустара буоллулар. Бүлүүдэ куонкуруна балыктан, көтөртөн, булт этиттэн онгоһуллубут диэн тус-туспа хайысханан сыналланна.

Нам охотнадзорун начальнига Эверстов С.И., Нам селотун депутаттарын председателэ Олесов К.А., кадровай удьуор булчут Софронов М.И. састааптаах компетентнай, бириинчик дүүлүүрү сүбэ күрэхтэ көрөн-истэн сөптөөх түмүгү таһааран наҕараадалары туттартаатылар. Кылаас салайааччыларынан салалталарынан төрөппүттэр, оҕолор бары олус бөлөмнөнөн, онгостон кэлбиттэрэ дьону, дүүлүүрү сүбэни сөхтөрдө уонна биһирэттэ.

* * *

Ахсынньы 2 күнүгэр оскуола актывай саалатыгар үөрүүлээх быһыыга-майгыга 17 оҕо Российскай Федерацият ҕраж-

даннара буолалларын туоһулуур сүрүн докумуоннарын (Паспордары) туттарыы үөрүүлээх быһыыга-майгыга ытыгылынна. Паспорты туттарыы дойдубулааҕын киллэриинэн, гимин толорууна саҕаланна. Ол кэнниттэн оскуола библиотекара Сивцева А.Ю. паспорт туһунан иһитиннэри онордо.

Паспортно-визовой сулууспа начальнига Сидорова Р.А. үөрэнээччилэри эҕэрдэлээтэ уонна паспордары туттарда. Төрөппүттэр ааттарыттан Герасимова В.В., Аҕалар сүбэлэриттэн Аммосов М.И., оскуола администрациятыттан завуч Тарабукина М.В. эҕэрдэ тыл эттилэр уонна сүбэ-ама биэрдилэр.

Бу үтүө быһыы оскуолаҕа 2006 сылтан Окорокова А.П. салалталаах оскуола соңпедагогтарын көбүлээһиннэринэн уонна паспортно-визовой сулууспа начальнига Сидорова Р.А. көмөтүнэн Аҕалар сүбэлэрэ 8 ылы устата тиһигин быспакка ытытаннар үтүө үгэскэ кубулуйда. Аҕыс сыл устата 211 оҕо паспорт туттарылынна.

Д.А. ЗЫРЯНОВ,
Аҕа сүбэтин председателэ

Служу родине

Вот опять идет очередной призыв на военную службу. Более 30 ребят из Намского улуса направлены на военную службу по призыву. Нескольким призывникам будут проходить службу в г. Владивосток, в учебной части Тихоокеанского флота, остальные отправятся в учебные части Сухопутных войск в Хабаровском и Забайкальском краях. По рассказам ребят, при-

ПОКА ЕСТЬ ВРЕМЯ

бывших этой осенью со службы по призыву, условия службы во многих частях хорошие, кормят нормально, постоянные занятия по боевой и специальной подготовке не дают скучать. Многим военная служба понравилась, хотя некоторые в прошлом году с неохотой отправлялись в войска. Говорят, что армейская жизнь дала возможность оценить гражданскую жизнь, отношение к родным изменилось и обрели большой жизненный опыт.

Обращаясь к тем, кто еще не прошел военную службу по призыву хотел бы напомнить об из-

менениях в законе «О воинской обязанности и военной службе». С января этого года таких граждан при достижении 27 лет будут пропускать через призывную комиссию. Если гражданин за это время не был призван на военную службу без уважительных причин, призывная комиссия принимает решение о внесении записи в военный билет: «Не проходил военную службу по призыву без уважительных причин». С во-

енным билетом с такой записью этот гражданин никогда не государственную и муниципальную службу не будет принят.

Поэтому молодым людям нужно подумать, а то потом будет поздно. Пока есть время нужно или отслужить, или получить отсрочку по той или иной причине. Отговорки о невручении повесток на призыв не будут приниматься, а те кто, получив повестки, это проигнорировал тем более будут верными кандидатами для внесения таких записей в военный билет.

Н.А. ВАСИЛЬЕВ, начальник
отделения по призыву

Үөрэх эйгэтигэр

Сэтинньи 12 күнүгэр И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатыгар сылын аайы буолар оскуола күнүн көрсө, үтүө үгэскэ кубулуйбут «Инникигэ харды» научнай практической конференция буолан ааспыта. Үөрэнээччилэр – бу чинчийэр үлэлэрэ наука эйгэтигэр бастакы хардылары. Бафар ким эрэ бу үлэтинэн олофор таба тайанан инники суолугар

эр үлэлэри иһиттибит, көрдүбүт. Быйылгы үөрэх дьылыгар кытты таһыма хаһаангытаафар да үрдүк. Ол курдук, үөрэнээччилэр салайааччыларын такайыларынан динрин ис хоһоонноох, чинчийилээх үлэлэринэн дүүлүлүүр хамыһыйаны сэнгээртилэр.

Түмүккэ туһаннаах хамыһыйа чилиэннэрэ итэвэс үлэлэри ситэрэн-хоторон биэрэргэ сүбөлэрин-амаларын эттилер, ону сэргэ кыайылыах доклаттар

юниордарга уонна үрдүк кылаастарга хайдар эбит буоллахтарына, быйыл барыларын бииргэ көрөн сыаналаатылар. Үлэ хайысхатынан, туһаннаах секцияларга хайданнар, оҕолор элбэх кыттааччыттан толлон турбакка, үлэлэрин болжоттолоохтук, эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһан көмүскээтилэр.

Конференция түмүгүнэн И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатын үөрэнээччилэрин 8 үлэтэ – 1 миэстэбэ,

Үтүө үгэс үөдүйдүн

Быйыл, сэтинньи ыйга, «Бэс чагда» диэн оҕо сынньанар, чөбүдигирэр киинигэр иккис сылын «Олонхо мин олохпор» диэн программанан республика улустарыттан оҕолор уонна олонхону үйэтитэ сылдьар олонхоһуттар мустан сынньана таарыйа олонхоҕо аналлаах араас тэрэһиннэргэ кытыннылар.

министр илиититтэн бириэмийэлэри туттулар: «Бастын педагог-маастар» — Троева Вера Иннокентьевна (Уус-Алдан); «Эпоһы бастын толорооччу» — Тарасов Николай Петрович (Чурапчы); «Олонхо бастын пропагандиһа» — Тихонов Константин Кононович (Нам).

Бу да сырыыга ытыктыыр кырдыаһаспыт бастыннар кэккэлэригэр ааттанан ааттанна.

«ИННИКИГЭ ХАРДЫ»

олук ууруо, бафар кимизэхэ эрэ күннэтэ уларыа турар олофор туһалаах сүбэ-ама буолуо.

Конференцияҕа 5-тэн 11-ис кылааска дылы 10 секцияга арахан үлэлэрин көмүскээтилэр. Ол курдук, филологияҕа; физико-математической наукаҕа; естественной наукаҕа; физическэй култураҕа; ОБЖ-га; психологияҕа уонна педагогикаҕа; омук тылыгар; общественной наукаҕа; оскуола киэн туттуута; аҕа дойду сэрйитин бириэмэтигэр уонна кэнинтэн үлэлэбит бэтэрээн-учууталлар; М.К. Аммосов олоҕо уонна үлэтин ситимэ; И.Е. Винокуров олоҕо уонна үлэтин ситимэ – диэн хайысхаларга 200-тэн тахса үгэс элбэх киһи болжототун тардар, умсугутар, толкуйдатар чинчий-

улуустааҕы күрэххэ баралларыгар рекомендацияламыттар.

Сэтинньи 18 күнүгэр, политической деятель И.Е. Винокуров аатынан Хатын-Арыы орто оскуолатыгар, улуустааҕы үөрэх управлениетын салайытынан улуустааҕы «Инникигэ харды» научнай практической конференцияҕа, бу үөһэ этилибит кыайылыах докладчик-үөрэнээччилэр кыттыны ыллылар.

Конференцияҕа улуустан бастын үлэлээх үөрэнээччилэр күөн көрүстүлэр. Ол курдук 19 нэһиликтэн бииртэн-биир ураты ис хоһоонноох докладтарынан оҕолор, тоҕуоруһа мустубут үлэлэннээхтэрин, дүүлүүр хамыһыйа иннигэр кэпсээтилэр.

Урукку сылларга конференцияҕа оҕолор саастарынан көрөн,

3 үлэ – лауреат, 1 үлэ – II миэстэбэ, 7 үлэ – III миэстэбэ тиксэн, ахсынньи ыйыгар Нам улууһугар буолар регионнааҕы «Инникигэ харды» научнай практической конференцияҕа кыттыахтара. Уһулччу үлэлэринэн табыстылар: Пахомова Гая, Старостин Сеня, Гладкова Света, Винокурова Сардаана, Тарабукина Санаа, Слепцов Андрей, Неустроев Федот, Захаров Степа – 1 миэстэ, Эверстов Дайаан – лауреат, «Түөлбэ» оҕо киинин аатыттан Сыроватская Варя – лауреат, Гоголева Полина, Иванова Арина – 2 миэстэ, Петров Лева, Слепцов Андрей, Пестеров Гера, Прокопьева Айыына, Зубова Алена, Семенова Наташа, Тарабукина Дайаана, Муксунов Арчын, Соловьев Костя, Сивцева Эльвира – 3 миэстэ.

Ол курдук, быйылгы үөрэх дьылы үрдүк хаачыстыбалаахтык, этэнгэ арыян эрэрбитинэн үөрүүбүт үгэс. Түгэнинэн туһанан, үөрэнээччилэр ааттарыттан, билиигэ кынаттыыр убаастабыллаах учууталларыгар, салайааччыларытыгар барҕа махталбытын тириэрдэбит, эһиги такайыгытынан ситиһиилэри дабайабыт.

Елена КРИВОШАПКИНА, И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх оскуолатын «Телепрессфото-ревью» ЦИ салайааччыта

УБАЙБЫТ ЭМИЭ ИЛИИ ТУТУУРДААХ КЭЛЛЭ

Бу тэрэһини Олонхо уон сылын бэлиэтээһини бэлэмниир уонна Национальной тэрийэр комитет, «Олонхо ассоциацията» республикатааҕы общественной тэрийлэтэ уонна Олонхо киинэ тэрийдилэр. Быйыл бу форумна 130 оҕо Аматтан, Тааттаттан, Ханаластан, Чурапчыттан, Уус-Алдантан, Сунтаартан кэлэн кытына.

Республикабытыгар үчүгэйдик биллэр олонхоһуттар А.М. Захаров (Мэнгэ-Ханалас), К.Н. Тихонов (Нам), олонхоолоһун, хойууу искусствотыгар үөрэтэр маастар-педагогтар: Н.П. Тимофеев (Сунтаар), А.И. Софронова (Амма), А.П. Маркова (Мэнгэ-Ханалас) оҕолорго маастар-кылаас биэрдилэр.

Олонхону үйэтиигэ, оҕолору, ыччаты олонхоҕо уһуйууга үгэс сыраларын биэрбит, билигин да ыкса ылсан айымнылаахтык үлэли-хамсыы, сүүрү-көтө сылдьар бастын дьоннорбутугар СР култураҕа уонна духобунаска министрэ В.И. Тихонов бириэмийэлэри туттарда. Сана

Онон улууспут Ытык киһитэ, киэн туттар, холбур онгостор убайбыт Константин Кононович бар дьонугар ис дууһатыттан оноро сылдьар үгүөтэ үрдүктүк сыаналаммытынан истинник эвэрдэлибит!

И. ИВАНОВ

Профсоюзтар олохторуттан

буйаларын бөһөргөтүү, коммунальной төлөбүрдэрин бириэмэтигэр ылалларын ситиһии, айан төлөбүрүнэн туһаналларыгар кыах биэри, спорду көбүлээһин, сынньалангы тэрийии, ытыгы буолаллар. Маны таһынан, култура эйгэтигэр өр сылларга үлэлэбит ветераннарбытыгар көмөлөһөбүт, оҕолорбут үөрэхтэрин, сайынгы сынньаланнарын тэрийэбит. Бу киэн хабааннаах үлэни-хамнаһы барытын култура үлэһиттэрин республикатааҕы профсоюзун комитетта (предс. Д.И. Николаев, солб. А.И. Комарова) сүрүннээн көмөлөһөр, сүбэ-ама биэрэр.

— **Үлэһиттэр ордук ханнык**

ытытыллар. Бу акция түмүгүнэн хамнас алын кээмэйэ 13 тыһ. солк. диэри үрдээтэ. Онон култура үлэһиттэригэр билгин орто хамнас 28086 солк. тэнгэстэ. Иккиннинэн, олофор дьыэ боппуруоһа буолар. Быйыл Култура сылынан улуус баһылыга А.П. Атласов аатыгар 14 үлэһиккэ дьыэ тутталларыгар бырыһыана суох кредит биэрэллэрин туһунан көрдөһүү сурук туттарбыппыт. Туруорсуубут сыл бүтэһигэр диэри быһаарылара буоллар диэн баҕа санаалаахпыт. Улуус дьаһалтата үп-харчы кырыымчыгынан сибээстээн, бу 14 үлэһиттэн 2-3 үлэһиккэ көмөлөһүөхпүт диэн эрэннэр-

лиэк баһылыга (1 Хомустаах А.П. Атласов, Е.П. Габышева-Салбан, Ю.И. Слепцов-Хатын Арыы) ылбыттар. Тэрийлэтэ салайааччылары «Энсиэли» хаһыат редактора В.Г. Касьянов, Намнааҕы музей директора А.Н. Копырин, Хамаҕатта, Хатын-Арыы, Партизан, 1 Хомустаах, Бөтүг кулдууптарын директордара А.Н. Харитоновна, С.Д. Пономарева, С.Г. Алексеев, А.Н. Новгородова, А.И. Татаринов уо.д.а. «Үчүгэй үлэлээх тэрийлэтэ салайааччыта» номинация хаһаайытара буолбуттара. Кииниэргэ таһаарылыахтык бииргэ үлэлээбиппитигэр махталым сүдү улахан.

— **Тэрийлэ салайааччытын**

эрэ курдуктар. Учуутал сылын кытта тэҥнээтэхпитинэ, Култура сылыгар туох да өйдөнөн хаалар суох. Холбуруна, Учуутал сылын олус тэрэһиннээхтик сараалабыттары уонна онук өрө көтөҕүллүүлээхтик, уруйдаан айхаллаан, ситиһиилээхтик түмүктээбиттэрэ. Тута учуутал статуһа үрдээбитэ, үөһэттэн көмө-өйөбүл, болжот бөһө баар буола түспүтэ... Онон Култура сыла туох да бэлиэни хаалларбата дии саныбын.

— **Сотуру отчуоттуур-быбардыр конференция буолаары турар. Бу үлэбит түмүгэ буоллаҕа.**

— Оннук. Конференциябыт ахсынньи 16 күнүгэр буолар. Бизс сыл бүтэ охсон отчуоттуур-быбардыр конференциябыт тийээн кэллэ. Маннайгы сүһүөх профсоюз тэрийлэтэригэр отчуоттары бүтэрдибит, тэрийлэтэргэ барыларыгар ытыгылыбыт үлэ биһирэннэ. Профсоюз улуустааҕы конференциятыгар 68 делегат талылынна. Ханна да буоларын курдук итэвэстэр уонна ситэри оҕоһуллубахха үлэлэр бааллар. Ону сана тэрийлибит профкомнар уонна талыллыахтаах улуустааҕы комитет былааннаан сонун хайысхаларынан ситэрэн-хоторон биэрэн үлэлэһиэхтэрэ диэн эрэнэбин. Бизс сыл устата бииргэ үлэлээн кэлбит профкомум чилиэттэригэр (хаартыскаҕа), маннайгы сүһүөх тэрийлэтэр салайааччыларыгар, председателлэригэр уонна култура үлэһиттэрин республикатааҕы профсоюзугар үлэбит таһаарылыах, түмүктээх буолбутунан махталбын тиэрдэбин. Биир санаанан үлэлээтэххэ, хайдахтаах да үлэ кыайтарар эбит диэн бигэ санааҕа кэллим. Саҕа саастапка урукку састааптан дьон хааллылар. Онон киһилэр күөскөмө буолуохтара диэн эрэнэбин. Барыларыгар үтүө-мааны доруубуйаны, үлэҕэ-хамнаска ситиһини, саҕа арыһыйлары баҕарабын.

Кэлсэттэ Л. НОГОВИЦЫНА

БИИР САНААНАН — БИГЭ САНААҒА

Улуус үрдүнэн култура үлэһиттэрин профсоюзугар 324 чилиэн баар. Ол иһигэр саамай элбэх, 139 чилиэннээх, кулууптар буолаллар. Союзка библиотекалар, музейдар, оҕо искусствотын оскуолалара, «Энсиэли» хаһыат редакцията, кулууптар кирирэллэр. 2014 сылтан биир саҕа профсоюз бөлөҕө эбиллэнэ. Ол улуустааҕы култура управлениета, киһи методической киинэ уонна «Сардаҕа» кинотеатр үлэһиттэрэ. Онон профком бизс маннайгы сүһүөҕэ, биир профсоюз бөлөҕө 335 чилиэни түмэр буолла. Бүгүн биһиги хаһааптыгыгар киһилэр үлэлэрин, интэриэстэрин көмүскүүр, сынньаланнарын тэрийэр аналлаах култура үлэһиттэрин профсоюзун председателэ Р.Н. Горохова ыалдьыттыыр.

— **Раиса Николаевна, председателэ быһытынан хаһыс сылтан үлэһиттэрин уонна үлэһит ис хоһооно тугуй?**

— 2004 сылтан үлэһиттэрин. Миигин кытта улуустааҕы комитетке 15 киһи баар. Биһиги үлэһит сүрүн хайысхатынан чилиэннэрибит бырааптарын көмүскүүр, үлэлэрин, олохторун усулуобуйатын тупсары, хамнас боппуруоһун көрүү, доруо-

боппуруоска көмө көрдүүлэрий?

— Бастакытынан, хамнас боппуруоһугар. Култура эйгэтин үлэһиттэрин хамнаһа олус кыра этэ, ол билгин арыычча үрдээн тыын ыллылар. Хамнас үрдүүрүн туһугар араас акцияларга, хамсааһыннарга өрүү кыттабыт, туруорсабыт. Сылын аайы алтынны сэттэ күнүгэр «За достойный труд» диэн бүтүн дойду үрдүнэн профсоюзтар хамсааһыннарын акцията

битэ. Уоннаабыларын уочаракка туруорбуттара. Онон эрэнэ күүтэбит.

— **Үлэ биэрээччилэри, тэрийлэтэ салайааччыларын кытта сыһыангыт хайдарый?**

— Бу үлэлээбитим уон сыл устата нэһиликтэр баһылыктарын, култура тэрийлэтэтин салайааччыларын кытта биир тыл булан, боппуруостары сөптөөхтүк быһаарсан, өйдөтөн-өйөһөн үлэлээн кэллибит. «Бастын социальнай партнер» ааттары үс нэһи-

кытта өйдөспөт түгэниэр, үлэһит бырааба күөмчүлэниитэ баара дуо?

— Өйдөспөт, конфликтнай түгэниэр баар буолааччылар. Үлэһиттэн да, үлэни да биэрээччи өттүттэн. Бу боппуруос коллективка наһаа ыараханньык дьайар. Итиннэ айарга-тутарга олус мэхэйдээх. Ол иһин профсоюз манньк боппуруоһу түргэник уонна миэстэтигэр быһаара сатыыр. Хас да итинник боппуруос суутунан уонна прокуратуранан көрүллүбүтэ. Дьыала үксэ үлэһит туһугар быһаарылыбыта.

— **Култура сылын туох санаалаах түмүктээн эрэбит?**

— Култура сылыгар баҕа санаабыт сүрдээх улахан этэ. Туох эрэ сана, бочумнаах, чопчу дьайыы, хамсааһын оҕоһуллуо, уурулуо диэн кэтэспипит. Сылбыт бүтэрэ кэллэ. Республика, улуус да таһымнарыгар күттүүннээх болжоттону эппитинэн-хааммытынан билбэтибит. Биһиги санаабытыгар, бэйэбиттэн тугу эрэ улахан ирдиир курдуктар. Оннук үлэли сылдьабыт. Сылы быһа араас тэрэһиннэри ирдээтилэр. Үөһэттэн, салалтаттан, туох да утары ууналлара суох. Наар ирдиир

Арба, мань аахпытын дуо?

Ханнык баҕарар киһи олон ааспыт олохун, үлэтин-хамнаһын туһунан өйдөөн-санаан кэллэринэ «Бэйи эрэ, дьоммор-сэргэбэр туох өйдө-бүннүк хааллардым» диір түгэннэрдээх буолааччы. Оннук бэлиэ өйдөбүлү «Нам улууһун үтүө-мааны дьоно» диэн очеркалар 2-с кинигэтин суруйан, РСФСР норуотун үөрэҕиритин туйгуна, Российской Федерация үтүөлээх учуутала, РФ суруналыстарын сойуһун чилиэнэ Зинаида Алексеевна Тихонова бэлэх онордо. Кини кинигэти-

Улахан учуутал, РФ норуотун үөрэҕиритин туйгуна, үрдүк мэтэдьиис учуутал, РФ үтүөлээх учуутала, «Н.К. Крупская» мэтээл кавалера, норуоттар икки ардыларынааҕы «Дети Саха-Азия» оҕо фондатын стипендиата, СР үөрэҕиритин бочуоттаах ветерана, СР VIII, IX учууталлар съездин делегата, 1989 с. РФ новатор учууталларын конгресһин кыттыылааҕа, СР I конгресһин делегата, РФ Үөрэҕин миинистерствын Национальной оскуолаларга научнай-чинчийэр институтун экспериментатор учуутала, бастанан Нам улууһун үөрэҕин историйатыгар кини салайар саха тылын уонна литературатын кэбиннэтин республикаҕа I миэстэҕэ таһаарбыт үрдүк категориялаах саха тылын уонна литературатын учуутала, «Учууталлар учууталара», учебниктар, мэтэдьиискэй босуобуйалар, программалар автордара, Нам улууһун уонна Нам сэлээнньэтин бочуоттаах олохтооҕо Анастасия Гаврильевна Ядрихинская бу дьыл ахсынньы 8 күнүгэр 77 сааһыгар соһуччу күн сириттэн барбыта 40 хонуга буолар.

Мин күндү киһим, күн күбэй ийэм Анастасия Гаврильевна Ядрихинская 1937 сыллаахха алтынньы 19 күнүгэр Хамаҕатта нэһилиэгэр холжустаах дьэ кэрэҕинэ күн сириин көрбүтэ. Кини төрүт-уус хара үлэһит дьонтон төрүттээх. Үлэни, үгэр таңара онгостон өрө тутталлара.

Сэрии буолбутугар 4 саастаах оҕо этэ. Эрдэ тулаайах хаалан, ийэтинэн иккиэн эрэ хаалбыттара.

Ийэтэ Анастасия Захаровна Ядрихинская, колхозтар, артыаллар тэриллибиттэригэр үлэлиир, маннайгы сэбиэттэр дьоптутааттара, стажановка диэн бастын үлэһит чиэстээх аатын сүгэн, нэһилиэнньэ орто тугар үлэ-хамнас бөвө ыгытһан, ахтыбыска аатыран, дьоннаах олохун саҕалаан, үлэлиихамсы сырыттарына сэрии буолар. Ол ыар кэмгэ ийэтэ дэбиҕис дьахтар кыайбат ыарахан үлэтигэр умса түһэр. «Ол биримэвэ миингэн эбэм Ыстапаанныйа барахсан көрөн-харайан киһи гына иитиспит үтүөлээх», — диэн кэпсирэ.

1945 сыл балаҕан ыйын 1 күнүгэр Хомуустаах (оччотооу Партизан) сэттэ кылаастаах оскуола боруогун саҕа атылла-

САҢА КИНИГЭ СҮРЭХТЭННЭ

гэр 20-тэн тахса улуус-мааны дьонун туһунан истин-иһирэх тылларынан суруйбута кинигэни аахпыт эрэ киһи таттаран аахтар ааҕан барар гына геройдар олохторун, үлэлэрин туһунан суруйбута киһи баҕарар астынарар, дуоһугар, кэрэхсэтэр. Ити буолар суруналыс-очеркист айар талаана арыллыыта. Зинаида Алексеевна Тихонова кинигэ геройдарын суруйарыгар кинилэргэ дьэһэлэригэр тийээн олохторун, үлэлэрин кэпсэтиннэрэн, сэхэргэһэн суруйара кэрэхсбиллээх.

абыт кыраакый киһи этэ.

«Ийэм Анастасия Захаровна Киров аатынан холжуос Тойот Мэнгэтэ сайылыгыттан (сайылыкпытыттан оскуолабар диэри биір көс сир этэ) соробор сүгэн, соробор сийэтэн, манган хонуулаах ырбаахы, аҕам хараҕа борон өгнөөх эргэ ыстааныттан икки өттүнэн сийэтээх биссээк тигэн кэтэрдэн, хараҕа өгнөөх таҕастан тигилибит саба түһэр хаппаҕа хара тимэхтээх, норуускалыы быалаах суумкалаах, билигин санаатахпына, били аанын астаран, олобум тускуллаах суолугар оччолорго сийэтэн-сирдээн киллэрбит эбит. Ол умнуллубат олобум бэлиэ күнэ», — диэн ийэтигэр махтанара.

Сэрии кэбиннээҕи ыар сылларга тулаайах оҕолорго, ыраактан сылдьан үөрэнэр оҕолорго ураты болгомтолоохтук сыһыаннаспыт, оҕолору олус таптыыр, аһынныс сүрэхтээх, үтүө дууһалаах, кыһамныылаах учууталларыгар, биіргэ үөрэммит оҕолоругар махтанан туран, оскуола үбүлүйдээх кинигэлэригэр кини суруйбут истин ахтылыыра тахсыбыттара.

Үөрэнэр, сайдар, дойдутугар үгүс туһаны аралар киһи буола улаатарга баҕа санааларын оччоттон ийэтигэр кэпсээбитин, кини ийэтэ — мин эбэм Анастасия Захаровна Ядрихинская мин оскуолаҕа үөрэнэр сыллар-

Холобур, Александра Спиридоновна, Иннокентий Афанасьевичка таксинан дьэһэлэригэр тийээн кэпсэтин-иссэтин суруйбутун астынан ахталлар уонна махтаналлар. Онтон Хамаҕатаҕа Кривошапкина Валерия Степановна эмиэ, оҕуруотугар оҕолору кытта үлэли сылдьар кэмигэр тийээн соһуптута. Оҕолору оҕуруокка үлэлэтэн, айылҕа кистэлэнэрин билиһиннэрэн айылҕаны харыстыырга иитэрин-үөрэтэрин, таһынан, үүнээйилэри көрүүгэ научнай-чинчийэр үлэҕэ уһуйар.

Кини кини быһытынан сэмэй, талбыт идэтигэр олус бэриниллээх, туруоруммут сыалын ситиһиһиҕэ дьулуурдаах, чиһинэй, аймахтарыгар, билэр дьонноругар, үөрэппит оҕолоругар күнтөн-дьыттан тугулуҕа суох биір сыһан кэлимин тугуспут киһи буолар. Бу чачыны ким да сымыйа дьэ суоҕа.

Анастасия Гаврильевна үрдүк көрдөрүүлээх үлэтинэн үлэлээбит оскуолалара өрөспүүбүлүкэҕэ, Арасыйаҕа биллэр буолалларыгар улахан кылаатын киллэрбитэ. Кини ытыгар уроктарыгар сылдьа Москваттан кытта кэллэлэрэ.

Кини суруйбут кинигэлэринэн, учебниктарынан билигин да учууталлар туһаналлара буолуо дии саныыбын. Бу үлэтэ саамай уустук этэ. Хас да сыл аңардас матырыйаалы хомуйуу, наардааһын, экспериментальнай уроктары ытыты, теоретическай быһаарылары көргөтөн, чингэтэн, чоҕуйан дидактическай матырыйааллардаах пособиелар маннайгынан оҕоһуллалларыгар төһөлөөх уустуктары көрсүбүтүн, төһөлөөх сыратын-сылбатын ылбытын билиҕи чугас дьоно билэбит. Итиннэ киһи сыйлар, өссө доубуйатын мөлтөтөр түгэннэрэ бааллара. Ол үрдүнэн үлэлээн тингийэ сылдьарын бу баарга диэри өйдөнүллэр.

Сөбүмэр үлэтин билсэн суруйбута кэрэхсбиллээх.

Валерий Николаевич бэйэтин санаатын бу курдук эттэ: «Зинаида Алексеевна Түөлбөҕө (үлэлээбит) директордаабыт кэмигэр үгүс ыччат сылдьан итиллэн бэйэлэрин идэлэрин булалларыгар олук ууруллубута. Ол курдук, Женя Охлопков — режиссер, Георгий Белоусов — суруналыс о.да.»

Кинигэ геройдара З. Алексеевна истин махтал тылларын эттилэр уонна кыһыл көмүс бөрүөн сыппаабакка, бар дьонун

дьонго уонна интернеккэ мин ийэм туһунан ис сүрэхтигиттэн, кинигэ махтанан туран суруйбут үөрэнээччилэригэр, бүтэһик суолугар кэлэн атаарсыбыт, кини курдук үтүө-мааны суобастаах дьонго барыларыгар барҕа махтал буоллун, тус олохторугар дьоло баҕарабын!

Анастасия Гаврильевна бүтэһик күннэригэр дылы суруйарын тохтоппотоҕо. Элбэх үлэлэр, хоһооноро хаалла. Кэнинки таба суруйуу, тылы төһө кыалларынан сахатыты өттүгэр суруйбут үлэлэрэ бааллар. Мин тыл үөрэхтээҕэ, тыла үлэлиир киһи буолбатахпын, онон бу өттө миэхэ уустук.

Мин ийэм Анастасия Гаврильевна төрөөбүт тылы үөрэтигэр, билигэр, сайыннарыыга, омук быһыытынан ордон хаалы суолларын онгостууга, сахалы тыыннаах норуот кэскилин иитэн таһаары хайысхатыгар сыратын-сылбатын биэрэн үлэлэспитинэн, оскуолаҕа саха тылын, нууччалык эттэххэ, престиһин үрдэтэргэ сүрүн кылаатын киллэрситинэн киэн туттабын.

Кини айымныылаах үлэтин правительство үрдүктүк сыаналаабытыттан билиҕи үөрэбит. Ийэм үөрэммит уонна үлэлээбит оскуолалара, университетта кининэн киэн тутталлар, үбүлүйдээх кинигэлэригэр кини аага ааттанар, ааттана да

туһунан өссө да айа — тутта сылдьарыгар баҕардылар. Бу бэртэ-эхэй тэрэһини:

«Бэртээхэй дьоннорун бигэтик суруллан,

Былыргы сирдэрин бэлиэҕэ ыһыллан

Билинги ыччаккар бэрт үөрэх буолан,

Билигэ-көрүүгэ ыгыра турдуннар» — диэн кыраайы үөрэппит Терентий Иванович Заматин хоһоонун тылларынан, Н.М. Рыкунов аатынан кини библиотека ааҕааччыны кытта үлэҕэ отделин библиотекара Раиса Николаевна Дьяконова түмүктэтэ.

А.Е. ГУЛЯЕВА,
пед. үлэ ветерана

ОСКУОЛА — ОЛОБУН КЫҤАТА

бар кэпсээн турар.

Нам орто оскуолатын бүтэрэн баран Ленин аатынан холжуоска доярканан үлэлиир.

1960 сыллаахха СГУ историко-филологическай факультетын саха тылын уонна литературатын салаатыгар киірэр уонна 1965 сыллаахха ситиһиллээхтик бүтэрэр.

1962 сыллаахха биһиги аҕабытынан Захаров Иван Ильичтиин, Бүлүүттэн төрүттээх, историческай салаа устудьуонунаан ыал буолбуттара.

1965 сыллаахха атырдьах ыйын 15 күнүттэн икки эдэркээн учууталлар бэйэлэрэ талан ылбыт идэлэринэн Нам оройуонугар үлэлэрин саҕалаабыттара.

Анастасия Гаврильевна 40-45 сыллар анара өттүлэригэр 1 Хомуустаах орто оскуолатыгар эдэр-чэгийн саастарыгар үлэлээн ааспыт сылларын, аҕа саастаах наставниктарын, оччотооҕу эдэр коллективны ханан да умнубат этэ.

Ол сылларга үөрэппит оҕолорун ис сүрэхтигэр таптыыра. Кинилэр төһө да бэйэлэрэ туһунан суоллаах-иистээх дьон буоллаллар, кини санаатыгар кинилэр син биір оҕолор этэ. Ол да иһин буолуо, үөрэнээччилэрэ олохторун үөрүүлээхкөтүүлээх да, хомотолоох да кэмнэригэр кинигэ тийэ тулаллара. Бу буолара буолуо — учууталга махтал уонна кини дириг муудараһыгар сүгүрүйүү бэлиэтэ.

Мин ийэм олобун бүтүннүүтүн оҕо, оҕо эрэ ту-

Күндү киһим аттыгар сылдьыбыт кэрэ кэмнэрбин, тула өттүбүн испэрэйдээн көрбүтүм: эдэр да, саастаах да, уопуттаах да, уопута да суох эрдэбинэ, оҕолор кинигэ хайдах сыһыаннаһалларын, кинини кытта аһаҕастык кэпсэтэллэрин, багыһан дьэтигэр кэлсэллэрин, кэнинки араас сиртэн быыстала суох суруйалларын, сүбэ-ама ыла, ааспыты дуоһуйа ахтыһа күргүөмнээн дьэтигэр кэллэлэрин бу баарды көрөбүн. Билигин санаатахха, ити барыта учуутал уонна оҕо икки ардыларыгар ханнык сыһыан олохсуйбутуттан төрүттэнэн тахсарын туһунан биір түмүккэ кэллэрим буолуо.

Ийэм өтүк үтүнэн киірэр үтүө баай тыллаах, сарын үтүнэн сайар сайаҕас саналаах дьонун киһи этэ. Мин кинини көрө-истэ сылдьан, бу манньк бэйэтин идэтигэр бэриниллээх, мин ийэм курдук учууталга, бэйэм оҕолорбун бигэтик эрэнэн туран үөрэттэриэм дии саныырым.

Кини суох буолбутугар, үөрэнээччилэрэ, коллегалара, табаарыстара, сүһүөхтэригэр туран, кини олохун, бэриниллээх, күргүөм үлэтин-хамнаһын ахтан-санаан ааспыттара — чачы да долгутуулаах түгэн этэ.

«Доброй учительнице — добрая память...», «Твоя мама была добрым, светлым человеком...», — диэн ис хоһоонноох, махтанны, сүгүрүйүү СМС биллэриилэр мин билэр, билбэт дьоммуттан бүгүнгө дылы миэхэ кэлэ тураллар. Ити ыһпыты, ытытар

туруу!

Онтон кини саха тыла хайдах курдук сайдыбытын, дьон саха буолалларынан киэн тутталларыттан олус үөрэрэ. Саха тыла өссө сайдар кыахтааҕын билэр буолан, өссө сайда туларыгар олус дьэн баҕара.

Саха тылын дьиннээхтик чөлүгэр түһэрэргэ үлэлэспиттэн хомойоро. Ол үрдүнэн олоххо дьулурун, үрдүк тардыһытын, күстээх санаатын тинэх күннэригэр диэри илдэ сылдьыбыта.

Кини төлкөлөөх төрүт сиригэр өтөр-наар умнуллубат киһи: кини саха халлааныгар Анастасия Гаврильевна Ядрихинская өспөт күлүмнэрэ буоланнар сыдыаайа сылдьыахтара!

Анастасия Гаврильевна Ядрихинская эһиэхэ, бүгүнгү үөрэнээччилэргэ, эдэр учууталларга туһаайан, маннькы этэрин наадалаабынан ааҕан туран суруйан хаалларбыт кэс тылларыттан:

«Күндү үөрэнээччилэр, бэйэбит норуоккут тылын-өһүн, культураны, сиэрин-майгытын, үгүс үгэстэрин үөрэтэргэ, билэргэ дьулуһун. Итинтэн тирэхтэнэн наука чыпчаалларын дабайын».

«Мин сахабын» диэн норуоккут аатын үрдүктүк тутар, кининэн киэн туттар дьонун дьон буола үүнүгү-сайдун! 21 үйэ киһитин барҕа баайа — үөрэх, билии, сайдыы! Үөрэҕи тутуһун, үөрэҕи баһылаан!

Үлэһит үтүөгэ буоларга эрдэттэн дьулуһун.

Бука бары чэгийн-чэбдик,

чөл олохтоох буоларгытыгар, дьоло-соргуну баҕарабын!».

«Мин кырдыаҕас учуутал, 45 сыл ыстаастаах киһи, оскуола, учуутал идэтин туһунан түмүккэ кэлэн олоборун.

Бэйэтэ туспа эйиэхэ минньигэс сыттаах-сымардаах, эйиэхэ чугас айдааннаах-куйдааннаах, өрүү эдэр сааскар түһэрэр чугдаарар чуорааннаах дьикти дьэ буолар эбит — бу оскуола дьэ эбит. Оҕо уонна учуутал билии, киһи киһитэ буолар туһугар биіргэ үлэлиир, үөрэнэр, алтыһар сылаас эйгэлэрэ.

Туохтан да кэрэни, үчүгэйи, күүстээҕи-туһалааһы, дьиктиттэн дьиктини кэһии онгостон, бэлэх унаар дьонун — үөрэнээччилэрин буолар эбиттэр.

Үйэ тухары үөрэнэр дьоло бэлэхтир аналаах идэ буолар эбит — бу учуутал идэтэ.

Үйэ тухары Эн биір чыпчаалга тардыстар, дьулуһар буолар эбиккин.

Тахсыахча тахсыбаккын, тийиэхчэ тийибэккин. Эйиэхэ өрүү үрдүү, үүнэ турар Улуу Очуос чыпчаала буолар эбит, бу учуутал дьон идэ дьиктитэ, күүһэ, суолтата, анала.

Ол чыпчаал мунгутур уһугар тийдим диір учуутал баара буолуо дии санаабын. Ол иһин этэллэр эбит Учутал үөрэнэрин тухары учуутал дьэн.

Эһиги, эдэр учууталлар, Аҕа Көлүөнэ үтүө үгэстэрин салҕаан! Оскуолабыт аатын үрдүктүк тутун. Оскуолабытын айымныылаах үлэһитинэн, үтүөкөн үөрэнээччилэринэн аатырда турун! Күн бүгүн оскуола дьылҕата — Эһиги илиигитигэр! Ону өрүү умнумаҕ. Чэгийн-чэбдик, дьоллоох-соргулаах буолуҕ!».

Ийэм чаҕылхай олобун, күстээх санаатын, ыллык-таах баай тылын-өһүн, үрдүк билиитин-көрүүтүн, тулуурун, дьаныардаах үлэтин түмүгүн иитэн-такайан таһаарбыт оҕолоро, кини үөрэнээччилэрэ, эдэр, үлэ үөһүгэр сылдьар коллегалара туоһулууларттан мин киэн туттабын, кинилэргэ махтанамын.

Ол аата көлүөнэттэн көлүөнэҕэ бааран истэҕэ.

Күндү ийэбит, эбэбит, хос эбэбит Анастасия Гаврильевна Ядрихинская олон ааспыт сырдык олобо, биһиэхэ куруук үтүө холобур буола туруоҕа! Кини сырдык мөссүөнэ өрүү кэрэҕэ, ситиһии сана чыпчаалыгар сирдиір сырдык сулус буолан билиҕи сүрэхпиттэн, өйбүттүн ханан да сүтүө, өлбөөдүйүү суоҕа! Үтүөҕэ, өрүү кэрэҕэ дьулуһуута, сүрэҕин дууһатын сылааһа, кини төлөннөөх сүрэҕэ оҕолорун, сиэннэрин, хос сиэннэрин олобор салҕанан бара туруоҕа!

Кыһа Наталья Ивановна
Апросимова,
үрдүк категориялаах сүрэх бырааһа, СР доубуйатын харыстабылын туйгуна

Понедельник, 8 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.25 Контрольная закупка 12+

Вторник, 9 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.25 Контрольная закупка 12+

21.00 Время
23.30 Вечерний Ургант
00.00 Ночные новости
00.15 Структура момента 16+

Среда, 10 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.30 Контрольная закупка 12+

Четверг, 11 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.20 Контрольная закупка 12+

21.00 Время
23.30 Вечерний Ургант
00.05 Ночные новости
00.20 На ночь глядя 16+

Пятница, 12 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10 Контрольная закупка 12+

Суббота, 13 декабря

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф «Зубная фея-2» 12+

14.15 Жизнь - не сказка 12+
15.15 Х/ф «Выкуп» 12+
16.55 Кто хочет стать миллионером? 12+

Воскресенье, 14 декабря

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф «Выкуп» 12+

РОССИЯ 2

Понедельник, 8 декабря

13.00 Панорама дня. LIVE
14.35 Х/ф «Дело Батагами» 16+

Вторник, 9 декабря

13.00 Панорама дня. LIVE
14.35, 06.00 Х/ф «Дело Батагами» 16+

10.10 Моя рыбка 12+
10.35 Диалог 12+
11.00 Язь против еды 12+

Среда, 10 декабря

13.00 Панорама дня. LIVE
14.35, 06.00 Х/ф «Дело Батагами» 16+

Четверг, 11 декабря

13.00 Панорама дня. LIVE
14.35, 05.50 Х/ф «Дело Батагами» 16+

11.30 Х/ф «Тайная стража. Смертельные игры» 16+

Пятница, 12 декабря

13.00 Панорама дня. LIVE
14.35 Х/ф «Слуга государа» 16+

Суббота, 13 декабря

13.00 Панорама дня. LIVE
14.10 Диалог 12+

Жертвоприношение» 16+
03.35 Х/ф «Мы из будущего» 16+

Воскресенье, 14 декабря

12.00 Профессиональный бокс. Матвей Коробов (Россия) против Энди Ли (Ирландия). Бой за титул чемпиона мира по версии WBO; Тимоти Брэдли (США) против Диего Чавеса (Аргентина). Из США

Суббота, 13 декабря

13.00 Панорама дня. LIVE
14.10 Диалог 12+

РОССИЯ 1

Понедельник, 8 декабря

05.00 Утро России
09.00 Диалог 12+
09.55 О самом главном 12+

Вторник, 9 декабря

05.00 Утро России
09.00 Жизнь взаимы. Ломбарды. Возвращение 12+

Среда, 10 декабря

05.00 Утро России
09.00 Битва за соль. Всемирная история 12+

Четверг, 11 декабря

05.00 Утро России
09.00 Русская Аляска. Продано! Тайна сделки 12+

14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «Сердце звезды» 12+

Пятница, 12 декабря

05.00 Утро России
08.55 Мусульмане 12+
09.10 1944 г. Битва за Крым 12+

Суббота, 13 декабря

04.45 Х/ф «За витриной универмага» 12+

Воскресенье, 14 декабря

05.15 Х/ф «Слово для защиты» 12+

17.30 Т/с «По горячим следам» 12+

Пятница, 12 декабря

05.00 Утро России
08.55 Мусульмане 12+
09.10 1944 г. Битва за Крым 12+

Суббота, 13 декабря

04.45 Х/ф «За витриной универмага» 12+

Воскресенье, 14 декабря

05.15 Х/ф «Слово для защиты» 12+

НВК САХА

8 ДЕКАБРЯ, ПОНЕДЕЛЬНИК

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Чэгэин буол!» 6+
06:30 «Дойдум дьоно» («Хотун Булуу» ТВ) 6+

9 ДЕКАБРЯ, ВТОРНИК

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Чэгэин буол!» 6+
06:30 «В кадре-республика» (ТВ «Спектр») 6+

08:00 «Саха сирэ» инф. прог. 12+

10 ДЕКАБРЯ, СРЕДА

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Чэгэин буол!» 6+
06:30 «Дойдум дьоно» («Хотун Булуу» ТВ) 6+

11 ДЕКАБРЯ, ЧЕТВЕРГ

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Чэгэин буол!» 6+
06:30 «Дойдум дьоно» («Хотун Булуу» ТВ) 6+

15:00 «Учугэйин бу сиргэ!» 6+
16:00 «ТВ-спорт»: Көнгүл тустууга Дьокуускай куорат чемпионата 6+

12 ДЕКАБРЯ, ПЯТНИЦА

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Чэгэин буол!» 6+
06:30 «Дойдум дьоно» («Хотун Булуу» ТВ) 6+

13 ДЕКАБРЯ, СУББОТА

07:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
07:15 «Истин илдьит» 0+

18:15 «Утүө киэһэнэн!» аһа-бас эфир 6+

14 ДЕКАБРЯ, ВОСКРЕСЕНЬЕ

07:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
07:15 «Истин илдьит» 0+

15 ДЕКАБРЯ, ПЯТНИЦА

07:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
07:15 «Истин илдьит» 0+

22:00 «Жизнь прекрасна!» 6+
23:00 «Саха сирэ-Якутия» инф. прог. 12+

16 ДЕКАБРЯ, СУББОТА

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Чэгэин буол!» 6+
06:30 «Дойдум дьоно» («Хотун Булуу» ТВ) 6+

17 ДЕКАБРЯ, ВОСКРЕСЕНЬЕ

07:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
07:15 «Истин илдьит» 0+

11:15 «Истин илдьит» 0+
12:00 «Дойдум дьоно» («Кэбээйи» ТВ) 6+

18 ДЕКАБРЯ, ПЯТНИЦА

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Чэгэин буол!» 6+
06:30 «Дойдум дьоно» («Хотун Булуу» ТВ) 6+

19 ДЕКАБРЯ, СУББОТА

07:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
07:15 «Истин илдьит» 0+

20 ДЕКАБРЯ, ВОСКРЕСЕНЬЕ

07:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
07:15 «Истин илдьит» 0+

БИЛЛЭРИИЛЭР

От 04 декабря 2014 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации от 25.10.2001 г. № 136-ФЗ сообщаем о приеме заявлений о предоставлении в аренду следующих земельных участков, по адресу:

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. М.Д. Захарова, 12/1 площадью 2035,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Д. Носкова, 12/2 площадью 979,00 кв.м., под ЛПХ (приусадебный участок).

В соответствии со ст. 10 Федерального закона от 24.07.2002 г. № 101-ФЗ «Об обороте земель сельскохозяйственного назначения», сообщаем о приеме заявлений о предоставлении в аренду следующих земельных участков, по адресным ориентирам:

* Едейский наслег, ур. Орто-Сайылык площадью 168957,00 кв.м, под ЛПХ (полевой земельный участок);

* Едейский наслег, ур. Тонг-Бас площадью 1500,00 кв.м, для ведения сайылычного хозяйства.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

Директор Колодезников Р.К.

РЕШЕНИЕ № 10 от «26» ноября 2014 г.

Схода граждан муниципального образования «Искровский наслег»

О земельном налоге

Главой 31 Налогового кодекса РФ и настоящим решением схода граждан МО «Искровский наслег» на территории муниципального образования «Искровский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия) устанавливается земельный налог, вводится в действие и прекращает действовать в соответствии с Налоговым кодексом Российской Федерации (далее - Кодекс) и решением схода граждан и обязательен к уплате на территории МО «Искровский наслег».

1. Настоящим решением схода граждан МО «Искровский наслег» в соответствии с Кодексом определяются налоговые ставки земельного налога, порядок и сроки уплаты налога и авансовых платежей, порядок и сроки предоставления налогоплательщиками документов, подтверждающих право на уменьшение налоговой базы, а также устанавливаются налоговые льготы.

2. Налоговые ставки устанавливаются в следующих размерах:

- 0,3 процента в отношении земельных участков:
 - отнесенных к землям сельскохозяйственного назначения или к землям в составе зон сельскохозяйственного использования в населенных пунктах и используемых для сельскохозяйственного производства;
 - занятых жилищным фондом и объектами инженерной инфраструктуры жилищно-коммунального комплекса (за исключением доли в праве на земельный участок, принадлежащей на объект, не относящийся к жилищному фонду и к объектам инженерной инфраструктуры жилищно-коммунального комплекса) или приобретенных (предоставленных) для жилищного строительства;
 - приобретенных (предоставленных) для **личного подсобного хозяйства**, садоводства, огородничества или животноводства, а также дачного хозяйства;
- 1,5 процента в отношении прочих земельных участков.
- Отчетными периодами для налогоплательщиков – организаций признаются первый квартал, второй квартал и третий квартал календарного года.
- Налог (авансовые платежи) подлежат уплате в следующем порядке и сроки:
 - Налогоплательщиками – организациями авансовые платежи по налогу уплачиваются не позднее 15-го числа второго месяца, следующего за истекшим отчетным периодом, т.е., за I квартал – не позднее 15 мая, за 2 квартал – не позднее 15 августа, за 3 квартал – не позднее 15 ноября текущего налогового периода.
 - Налогоплательщиками – организациями налог уплачивается по истечении налогового периода не позднее 1 февраля (включительно) года, следующего за истекшим налоговым периодом.
- Налогоплательщики, имеющие право в соответствии с п. 5 ст. 391 НК РФ, на уменьшение налоговой базы, представляют соответствующие документы, подтверждающие такое право, в налоговые органы не позднее 1 февраля года, следующего за истекшим налоговым периодом.

Налогоплательщики, имеющие право на налоговые льготы, должны представить в соответствии с п. 10 ст. 396 НК РФ, документы, подтверждающие такое право, в налоговые органы по месту нахождения земельного участка, признаваемого объектом налогообложения в соответствии со статьей 389 НК РФ.

6. Освобождаются от налогообложения:

- участники Великой отечественной войны – на 100% (на основании документов, подтверждающих право на налоговую льготу, предоставляемых налогоплательщиками в налоговые органы);
- ветераны тыла – на 50% (на основании документов, подтверждающих право на налоговую льготу, предоставляемых налогоплательщиками в налоговые органы);
- инвалиды с детства, инвалиды 1 и 2 групп – на 50% (на основании документов, подтверждающих право на налоговую льготу, предоставляемых налогоплательщиками в налоговые органы);
- почетные граждане МО «Намский улус» – на 100% (на основании документов, подтверждающих право на налоговую льготу, предоставляемых налогоплательщиками в налоговые органы);
- бюджетные учреждения, финансируемые из бюджета МО «Искровский наслег» (на основании сведений о бюджетополучателях, предоставляемых МО «Искровский наслег») – на 100%;
- образовательные учреждения, находящиеся на территории МО «Искровский наслег» – на 100%.

7. Считать утратившим силу Решение схода граждан от 28.10.2009 г. №78 «О земельном налоге МО «Искровский наслег».

8. Обнародовать настоящее Решение на стенде официальной информации и в газете «Энсиэли».

9. Настоящее Решение вступает в силу с 01 января 2015 года, но не ранее, чем по истечении одного месяца со дня его официального обнародования.

10. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по бюджетной, экономической, налоговой политике, собственности и имущественным отношениям.

Председатель схода граждан МО «Искровский наслег» Абрамов П.В.

РЕШЕНИЕ № 9 от «26» ноября 2014 г.

Схода граждан муниципального образования «Искровский наслег»

О налоге на имущество физических лиц на территории МО «Искровский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия)

В соответствии с Федеральными законами от 6 октября 2003 г. № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» от 04 октября 2014 г. № 284-ФЗ «О внесении изменений в статьи 12 и 85 части первой и часть вторую Налогового кодекса Российской Федерации и признании утратившим силу Закона Российской Федерации «О налогах на имущество физических лиц» и главой 32 части второй Налогового кодекса Российской Федерации, руководствуясь Уставом муниципального образования «Искровский наслег», Сход граждан МО «Искровский наслег» решил:

- Установить и ввести в действие с 1 января 2015 года на территории муниципального образования МО «Искровский наслег» налог на имущество физических лиц (далее – налог).
- Установить, что налоговая база по налогу в отношении объектов налогообложения определяется исходя из их инвентаризационной стоимости, исчисленной с учетом коэффициента-дефлятора на основании последних данных об инвентаризационной стоимости, представленных в установленном порядке в налоговые органы до 1 марта 2013 года, если иное не предусмотрено настоящим пунктом.

В отношении объектов налогообложения, включенных в перечень, определенный в соответствии с пунктом 7 статьи 3782 Налогового кодекса Российской Федерации, а также объектов налогообложения, предусмотренных абзацем вторым пункта 10 статьи 3782 Налогового кодекса Российской Федерации, налоговая база определяется как кадастровая стоимость указанных объектов.

3. Установить следующие налоговые ставки по налогу:

Суммарная инвентаризационная стоимость объектов налогообложения, умноженная на коэффициент-дефлятор (с учетом доли налогоплательщика в праве общей собственности на каждый из таких объектов)	Ставка налога
До 300 000 рублей включительно	0,1 процента
Свыше 300 000 до 500 000 рублей включительно	0,3 процента
Свыше 500 000 рублей	1 процент

3.2. 2 процента в отношении объектов налогообложения, указанных в абзаце втором пункта 2 настоящего решения.

4. Установить, что право на налоговую льготу имеют следующие категории налогоплательщиков:

- ветераны ВОВ.
- Установить следующие основания и порядок применения налоговых льгот, предусмотренных пунктом 4 настоящего решения:
 - налоговая льгота предоставляется в размере подлежащей уплате налогоплательщиком суммы налога в отношении объекта налогообложения, находящегося в собственности налогоплательщика и не используемого налогоплательщиком в предпринимательской деятельности;
 - при определении подлежащей уплате налогоплательщиком суммы налога налоговая льгота предоставляется в отношении одного объекта налогообложения каждого вида по выбору налогоплательщика вне зависимости от количества оснований для применения налоговых льгот;
 - налоговая льгота не предоставляется в отношении объектов налогообложения, указанных в подпункте 2 пункта 2 статьи 406 Налогового кодекса Российской Федерации;
 - лицо, имеющее право на налоговую льготу, представляет заявление о предоставлении льготы и документы, подтверждающие право налогоплательщика на налоговую льготу, в налоговый орган;
 - Настоящее решение вступает в силу с 01.01.2015 г., но не ранее чем по истечении одного месяца со дня его официального опубликования.
 - Опубликовать настоящее решение в газете «Энсиэли» и обнародовать путем размещения на информационном стенде МО «Искровский наслег».
 - С момента вступления в силу данного решения, признать утратившим силу Решение №78 от 17.11.2009 г. с изменениями и дополнениями «О налоге на имущество физических лиц» МО «Искровский наслег».

Председатель схода граждан МО «Искровский наслег» Абрамов П.В.

МЕДИЦИНСКИЙ ЦЕНТР МЕДЭКСПРЕСС+

Современная клиника предоставляет населению медицинские услуги высокого качества.

У нас доступные цены, врачи высокой квалификации, широкий спектр услуг.

Мы рады вам предложить:

Консультативно-диагностические приемы врачей:

- кардиолога (электрокардиограмма),
- терапевта,
- акушера-гинеколога,
- уролога,
- ревматолога,
- невролога,
- дерматовенеролога,
- эндокринолога (глюкометрия),
- гастроэнтеролога (эзофагогастродуоденоскопия)
- офтальмолога (подбор очков, измерение внутриглазного давления),
- пульмонолога,
- хирурга,
- травматолога-ортопеда и других специальностей.

Все виды ультразвуковой диагностики, в том числе:

- исследования щитовидной железы
- исследования сосудов
- исследования сердца
- исследования органов брюшной полости
- исследования печени, почек
- исследования молочной железы
- исследования малого таза
- исследования предстательной железы

Функциональная диагностика:

- холтеровское мониторирование ЭКГ,
- электроэнцефалография

Дневной стационар – все виды медикаментозных назначений врачей, озонотерапия

Лабораторные анализы

Индивидуальный подход, внимательное отношение к каждому пациенту- визитная карточка нашего медицинского центра.

Ждем Вас по предварительной записи по телефонам:

32-15-75, 8-914-110-34-79

Наш адрес: 677027, г. Якутск, ул. Орджоникидзе,50 (здание «Норд Хаус»)

Лицензия Министерства здравоохранения РС(Я) №ЛО 14-01-001337 от 18 марта 2014г.

ИМЕЮТСЯ ПРОТИВОПОКАЗАНИЯ. НЕОБХОДИМА КОНСУЛЬТАЦИЯ СПЕЦИАЛИСТОВ.

© «ТУЙМААДА» хаһыаттын бииргэ буолун

«ТУЙМААДА» общественной-политической хаһыакка 2015 сыл бастакы агаарыгар сурутуу тэмтэтээрэ чугаһаата.

Кэлэр сыл олус интэриэһинэй буолара күүтүүлэр. Олохпут, арааһа, үүт-тураан буолбата буолуо. Сыана үрдээһинэ, үп-харчы кырыымчык буолуута, санаа-оноо гүһүүтэ... Сүбэлиэ этибит: «Туймаада» хаһыаты кэлэр сылтан сурутан ааҕан, араас кыһалбалары көрсөргө бэлэм буолун. Тоҕо диэтэххэ «Туймаада» хаһыат бизс сылы быһа кырдыгы эрэ суруйан кэллэ, суруйбуппут барыта туолан иһэрин үгүс ааҕааччылар бигэргэтэллэр. «Туймаада» хараххытын арыһыаҕа, олох устун эрэллээхтик хаамаргытыгар көмө-имэ буолуоҕа, ардыгар аралдьытан абырыаҕа.

Сурутуу сыаната Дьокуускайга уонна киин улустарга – 1102 солк. 92 харчы, Бүлүү бөлөх улустарыгар – 1332 солк. 12 харчы, Хотугу улустарга – 1448 солк. 04 харчы. Алта ыйга толору суруттарбыттар сүүйүүлэх сурутууга кытталлар. Ааҕааччылар испииһэктэрин республикатааҕы почтаҕан ылабыт, онон квитанцияны ыһпаккыт. СУРУН БИРИИС – 150 тыһыынча солкуобай! Ону сэргэ сыаналаах бириистэр баар буолуохтара: улахан телевизор, холодильник, сыаналаах суотабай телефон ода.

Сэтинньы ыйтан хаһыат улустар почталарыгар розницаҕа атыыланара тохтоото, онон суруттардаххытына эрэ «Туймаада» ылар кыахтаннаххыт.

Дьин баары суруйар, олоҕу хайдах баарынан сырдатар, бар дьон сөбүлээн ааҕар хаһыатыгар көхтөөхтүк сурутун! «Туймааданы» сурутуон – олоҕу атыннык көрүүн.

«ТУЙМААДА» редакцията.

БИЛЛЭРИИЛЭР

ПОЛОЖЕНИЕ

лично-командного первенства Намского улуса по многоборью на призы Федерации легкой атлетики Намского улуса

1. Цели и задачи:

- пропаганда здорового образа жизни;
- повышение спортивного мастерства;
- выявление сильнейших спортсменов для подготовки на XX Спартакиаде по национальным видам спорта «Игры Манчаары» в 2017 году в Верхневилуйском улусе.

2. Сроки и место проведения:

Соревнование проводится 20 декабря 2014 года в с. Намцы (легкоатлетический манеж). Мандатная комиссия с 09.00 ч. до 10.30 ч. При прохождении мандатной комиссии предоставляется именная заявка с визой врача и паспорт. Начало соревнований — 11.00 ч.

3. Руководство проведением:

Общее руководство проведением первенства осуществляется МБУ «УСиФК» МО «Намский улус», Федерацией легкой атлетики Намского улуса. Непосредственное проведение соревнования возлагается на главную судейскую коллегию утвержденной МБУ «УСиФК».

4. Участники и порядок проведения:

В первенстве участвуют спортсмены наслегов улуса. Состав команды 2 человека (1 — муж., 1 — жен.). Возраст участников: женщины 1982 г.р. и старше, мужчины 1977 г.р. и старше. Количество команд и участников неограничено.

В программу соревнований включены:

Бег: Мужчины — 1000 м., женщины — 500 м.;

Прыжок с места: дается 3 попытки и учитывается лучший результат.

5. Определение победителей:

Победители определяются по наименьшей сумме занятых мест всех видов состязаний. При равенстве очков у двух и более спортсменов в общем зачете, места определяются по количеству занятых 1-х, 2-х, 3-х и т.д. мест. Победитель и призеры награждаются медалями и грамотами соответствующих степеней и ценными призами.

Общекомандный итог определяется по сумме занятых мест мужчины и женщины.

6. Награждение:

Участники, занявшие призовые места награждаются медалями и грамотами. Команды награждаются кубками соответствующих степеней.

7. Финансирование:

Расходы, по подготовке и проведению чемпионата несет МБУ «Управление спорта и физической культуры» МО «Намский улус».

Все расходы по командированию команд несут администрации муниципальных образований.

Данное положение является официальным вызовом

® ИП Потапова Н.Ю. кэлэн иһэр 2015

сылынан эвэрдэлээн туран тапталлаах оворлоругулар, сиэннэригигэр сахабыт нуруотун Эһээ Дыла илэ бэйэтинэн икки тылын суруйбут, оҕону үрдүккэ кынаттыыр, баҕа санаалара туолар, автотрафтаах алгыһыгар сайаапкалары

хомулар, итиэннэ «Талба» аты-эргин дьиэтин 48-с павильонуттан, биридди-лээн атылыыр дьонтон, киоскалартан атылаһаахытын сөп.

Бу алгыһы кыраһыабай араамаҕа уган баран кэстөр сиргэ ыһаабыккыт кэннэ, соһуйооххут иһин кэнчээри ыччаккыт үөрүбүр тупсан барыа, талба талаана арыллыа, дулаһыыр эйгэтэн кэрэни эрэ кэрэхсиз, дыан-дыаһах кинилэри тумнуо.

Эһээ Дыла бэлэзэ итинэн эрэ бүппэт, хас биридди атылыспыт киһиэхэ харчы тардар Ап-магниты, баҕа санаа туолар ымыгытын дьиз кэргэннэ бэлэх ууно.

Нэһиликтэртэн, оскуола, оҕо саадын уһуйааччыларын % тарҕатыан, эбии дохуоттаныан бараалахтары тэнгэ үлэлэһэргэ ыгырабын.

Билсэр нүөмэригит: 89142933179, 89241678298 — ватсап

ИНФОРМАЦИЯ

об организации работы телефона «горячей линии»

Отделение надзорной деятельности по Намскому району информирует об организации работы телефона «горячей линии» по приему сообщений о фактах продажи несертифицированной пиротехнической продукции и нарушений требований пожарной безопасности в пунктах реализации пиротехники на номер «телефона доверия» 8 (4112) 39-99-99 Главного управления МЧС России по Республике Саха (Якутия) в период с 12 ноября 2014 года по 14 января 2015 года.

ОНД по Намскому району

12 декабря 2014 года с 12.00 до 20.00 часов главой и заместителями главы муниципального образования «Намский улус» в рамках Общероссийского дня приема граждан будет проводиться личный прием граждан.

Граждане могут записаться на прием к главе и заместителям главы муниципального образования «Намский улус» по адресу: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 310.

Запись проводится с 09.00 до 16.00 ежедневно по телефонам: **8(41162)-41184, 42050**

® СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи? Нет ничего проще – позвоните по телефону **42-9-48, 89243660623, 89141077316**. Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

® «ТӨРҮТ УУ» ТЭРИЛТЭ БИЛЛЭРЭР:

19 лиитэрэлээх бутуыллаах ЫРААС УУНУ биһигиттэн мэлдьи атылаһаахха сөп. Атыһа бааллар помпалар, кулердар, ону таһынан скандинавскай хаамы торуоскалара.

Кирдээх, саһарбыт уонна хайдылаах баллоннары төттөрү ылбаппыт.

Нам: Чернышевская ул. 6-та, «Олонхо» атыгы киинэ,

Аппааны: Лена ул. 16-та.

Аадырыска тириэрдии телефоннара: **МГФ-873-73-11, МТС-300-11-70.**

Төрүт уу – Чэгийн турук – Үйэлээх олох

Администрация МО «Ленский наслег» в целях сохранности жизни и здоровья, обучающихся в вечернее время, в связи с поступлением заявлений от общеобразовательных школ с. Намцы с 08 декабря 2014 года общим собранием с представителями образовательных учреждений внес изменение в график движения автобуса по селу Намцы.

Расписание движения автобуса по селу Намцы на 2014 год

№	Остановка	Утро	День	Вечер
1	АЗС	8.00	9.00	14.00
2	ЖКХ	8.02	9.02	14.02
3	Сельхозхимия	8.04	9.04	14.04
4	Базовая	8.07	9.07	14.07
5	Ст. Платонова	8.09	9.09	14.09
6	Детсад № 7	8.11	9.11	14.11
7	Начальная школа	8.14	9.14	14.14
8	Почта	8.16	9.16	14.16
9	Ленагаз	8.18	9.18	14.18
10	Педколледж	8.23	9.23	14.23
11	Дадар 1	8.25	9.25	14.25
12	Дадар 2	8.27	9.27	14.27
13	Пост ГИБДД	стоянка	стоянка	стоянка
14	Дадар 2	7.30	8.30	9.32
15	Дадар 1	7.34	8.34	9.34
16	Педколледж	7.36	8.36	9.36
17	Ленагаз	7.41	8.41	9.41
18	Почта	7.43	8.43	9.43
19	Начальная школа	7.45	8.45	конечная
20	Детсад № 7	7.48	8.48	конечная
21	Ст. Платонова	7.50	8.50	конечная
22	Базовая	7.52	8.52	конечная
23	Сельхозхимия	7.55	8.55	конечная
24	ЖКХ	7.57	8.57	конечная
25	АЗС	стоянка	стоянка	стоянка

ЧҨҮРЭХ ТЫПТАР

Дорогого отца, дедушку **СОЛОВЬЕВА НИКОЛАЯ ДМИТРИЕВИЧА** от всей души поздравляем с 75-летним юбилеем!

Желаем крепкого здоровья, долгих лет в жизни, отличного бодрого настроения! Пусть каждый новый день приносит много положительных мгновений и впечатлений!
Алеша, Наташа, Оленька

Күндү балтыбытын, эдьийбитин, Түбэ нэһилиэгин олохтообун, депутатын, орто оскуола алын сүһүөх учууталын **ОЛЬГА СЕМЕНОВНА КУПРИЯНОВНА** Саха республикатын үөрэҕириттин туйгуна буолбуккунан итиитик-истигник эвэрдэлибит!

Уһун сылларга нэһилиэгин, оскуолан чэчири сайдарын туһугар бэриниллээхтик үлэлээн кэлбиккинэн биһиги, чугас дьонун, Эйигинэн киэн туттабыт. Күндү киһибитигэр чэгийн-чэбдик доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары үтүнү, кэрэни баҕарабыт. Санаабыт санаан сатанан истин, баҕарбыт баҕан туола туруохтун, сырдык үөрүү эрэ сьдьаайдын.

Эвэрдэни кытары биригэ төрөөбүттэриг уонна кинилэр дьиз кэргэттэрэ

Убаастыыр доҕорбун, аллар атаспын, баар-суох табаарыспын, Таллан Бүрэ улахан уолун **ТИТ ЕФРЕМОВИЧЫ**, улуус Ытык киһитин, Нам селотун бочуоттаах гражданын, үөрэхтээһин уонна полиграфия туйгунун, 70 сааскын томточчу туолбуккунан сүһүөхтээх бэйэм сүгүрүйэн, хоолдуктаах бэйэм хонкуйан туран итии-истин эвэрдэ тиэрдэбин!

Ус уолан уолаттарын убаастабылларыгар, сиэннэриг итии тапталларыгар уйдаран, сага олозу кытта дьоллоох-соргулаах буолун.

Эвэрдэни кытары табаарыһыг Афанасий Ядрихинскай (А.С.Я.)

САХАБААЗАЛЫТ
завод базальтовых материалов

ВНИМАНИЮ ЯКУТЯН!
"Завод базальтовых материалов" в ноябре и декабре 2014 г. проводит **ПРЕДНОВОГОДНЮЮ СУПЕРАКЦИЮ!**

ПОКУПАЙТЕ УТЕПЛИТЕЛИ
"САХАБААЗАЛЫТ" марки П-75 со **СКИДКОЙ 15 %** по цене **4 100 рублей/м³!**

А также значительное **СНИЖЕНИЕ ЦЕН** на плиты:
ПП-60 - 3 900 рублей/м³
П-125 - 5 900 рублей/м³!

Заклучая договора на сумму свыше **100 тысяч рублей до 31 декабря 2014 г.**, Вы можете получить:
· ценные призы
· денежные призы на сумму 100 тыс. рублей
· **СУПЕРПРИЗ - ДОМОКОМПЛЕКТ** базальтового дома площадью 54 кв.м. стоимостью **900 тыс.рублей!**

Пятеро якутян уже стали счастливыми обладателями денежных призов на сумму 132 тыс. руб.

ПРОКОПЬЕВА Светлана Святославовна
МАТВЕЙЧУК Юрий Васильевич
ФОМИНА Федора Ивановна

Подробности по тел.: 40-39-20
г. Якутск, ул. Орджоникидзе 36/1 (LG Саха-центр), офис 408, тел.: 40-39-20, 40-22-22

*Данная акция не является стимулирующей лотереей, на нее не распространяются требования Федерального закона РФ №138-ФЗ от 11.11.2003 г. «О лотереях» и направлять уведомление в уполномоченный государственный орган не требуется.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Күндү оҕобут, бырааппыт, убайбыт, бизс оҕолоох ыал аҕата Егоров Прокопий Борисович хара санаалаах сиэхсит дьон илиилэриттэн баара-суоҕа 30 сааһыгар олоҕо быстыбата бу ый 8 күнүгэр 40 хонуга туолар.

Биһиги Пронябыт 1984 сыл алтынны 18 күнүгэр Нам селотугар төрөөбүтэ. Эдьийин Юляны уонна тастыг эдьийдэрин, балтыларын кытта тэнгэ иитиллэн, биригэ оонньоон улааппыт буолан кыыс курдук сымнаҕас, элэккэй майгылаах этэ. Арыый улаатан иһэн тастыг бырааттарын Егордаах Валераны көрөр киһи буолбута. Аҕата куруук үлэҕэ уонна тренер эбээһинэһинэн араас күрэхтэһиигэр актыыбынайдык кыттар. Спортивной оскуолаҕа кириэн дьарыктанан эт-хаан өтүнэн сайдыбыта. Оскуола кэнниттэн ЯГУ физкультурнай факультетыгар туттарсан кирибитэ, иккис курстан заочнай отделениеҕа көһөн үлэли-үлэли үөрэнэн бүтэрбитэ.

2003 сылтан үлэтин ыстааһын почта тана саҕалаабыта, «почталыон по сопровождению» дьиз дуоһунаска.

Күн аайы сарсыарда олох эрдэ туран суоппары кытта куоракка кириэн почтаны ылан баран, тыа нэһиликтэрин барытын кэрийэн, Хатырыкка тиэрдэн баран эбиэт саҕана эргиллэн кэлэр этилэр.

2004 с. ДЮСШ-ға тренеринэн үлэли кирибитэ. Техникаҕа оҕо эрдэбиттэн системаҕа, эһэтин уонна убайдарын курдук массыынаны хас биридди биинтигэр тийэ билэрэ. Вэйэтэ хасыһан, аһынаахха буккуллан хайа баҕар мааркалаах массыынаны өрөмүөнүүр, көрөр-истэр буолбута. 2009 сылтан суоппар идэтин ордон ДЮСШ-ға суоппарынан кирибитэ. Бу кэмгэ олохун доҕорун Анямута, кылааһын оҕолорун кытта оскуола бары тэрээһинигэр актыыбынайдык кыттар. Спортивной оскуолаҕа кириэн дьарыктанан эт-хаан өтүнэн сайдыбыта. Оскуола кэнниттэн ЯГУ физкультурнай факультетыгар туттарсан кирибитэ, иккис курстан заочнай отделениеҕа көһөн үлэли-үлэли үөрэнэн бүтэрбитэ.

дизн суох курдуга. Анятын икки уолун бэйэтин оҕолорун курдук сөбүлүүрү, илдьэ сылдьан үлэҕэ үөрэтэрэ, техникаҕа сыһыан испитэ.

2012 сылтан «Ниженленскэй» тэрилтэҕэ үлэҕэ кириэн хоту Анаабырга үлэли барыта. Онно тийэн КРАЗ, БелАЗ курдук улахан техникаларга үлэ-лээн уопуттаах суоппардар ахсааннарыгар кирибитэ. Дойдугулар уопускаҕа кэлээт икки этээстээх дьиз туттар былаанын олоххо киллэрэн, дьизитин көндөйүн тутан бүтэрбитэ. Олбуорун бэйэтэ сыбааркалаан онорбута. Эһийл дьизитин ис-тас үлэтин ситэрэн сага дьизэ кэргэнин, оҕолорун кытта кириэн ньирибааччы олоһор бигэ санаалаах этэ. Оҕолорун барыларын улаатыннан олох суолугар үктэннэрэн кырдыар сааспыттар биһиэхэ өйбүл-тирэх буолуохтааҕа.

Күндү киһитин, тапталлаах оҕобут Проня сиэмэх дьонго түбэһэн быстах дьыллаланна. Айыы Танара сиэхситтэри дьулаан суутунан дьүүллүөҕэ, кинилэр ыар буруйдаа бэйэлэригэр эргиллэн кэлиэҕэ дии саныыбыт. Күн-дьыл аасытын да инигэр биһиги Пронябыт сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах буолуоҕа.

Ийэтэ, аҕата, эбэтэ, кэргэнэ, оҕолоро, чугас аймахтара

